Paraván - kályha-ellenző

Textil- és viseletgyűjtemény

Leltári szám:	14956
Alkotó:	Györgyi, Géza (1851 - 1934) / tervező Konderth, Mária / hímző Kucsera, Károly / fafaragó
Készítés ideje:	1896
Készítés helye:	Budapest
Anyag:	bordázott selyemszövet (ún. selyemripsz); tölgyfa
Technika:	faragott; fémfonallal hímzett; selyemfonallal hímzett
Méretek:	magasság: 153 cm szélesség: 96,5 cm

A Millenniumi Kiállításra 1896-ban készült ellenző még a historizmus szellemiségében fogant, díszítményei azonban már a magyaros szecesszió irányába mutatnak, csíráiban láthatjuk a kibontakozó új stílust. Tervezője Györgyi Géza festő és műépítész volt, a magyar iparművészetért is kiemelkedő tevékenységet folytató Giergl-Györgyi művészcsalád tagja.
A felül három karéjban záródó, téglalap alakú fakeret faragványai a lechneri virágmotívumokat idézik, a felső kagylóforma és a kétoldalt elhelyezett "oszlopfők" azonban a neoreneszánsz bútorformák sajátos elemei. Az ellenző igazi különlegessége a selyem alapra készült hímzett betét.

A teret szinte teljesen kitöltő, burjánzó "virágoskert" szimmetrikusan komponált. A kacskaringós vonalakkal, indákkal összekötött stilizált gránátalmák, szegfűk, rózsák, nefelejcsek, harangvirágok, margaréták a török és reneszánsz elemekből kialakult XVII. századi magyar úrihímzések modorában készültek. Ezek a virágok Lechner Ödön motívumkincsében is meghatározó szerepet kaptak, épületeinek homlokzatain és belső tereiben is feltűnnek.

A kiállítást követően az ellenzőt az Iparművészeti Társulat révén vásárolta meg az Iparművészeti Múzeum 1897-ben.

Irodalom

- Somogyi Zsolt: *A magyar szecesszió bútorművészete*. Corvina Kiadó, Budapest, 2009. - Nr. 4.
- Szerk.: Basics Beatrix, Györgyi Erzsébet: *Művészgenerációk. A Györgyi-Giergl család három évszázada*. Budapesti Történeti Múzeum, Budapest, 2007. - Nr. 10.9.
- Szerk.: Fejős Zoltán: *Huszka József, a rajzoló gyűjtő*. Néprajzi Múzeum, Budapest, 2006. - Nr. 410.
- Szerk.: Dózsa Katalin: *Az áttörés kora. I-II. Bécs és Budapest a historizmus és az avantgárd között (1873-1920)*. Budapesti Történeti Múzeum, Budapest, 2004. - Nr. 3.2.1.
- Szerk.: Pataki Judit: *Művészet és Mesterség. CD-ROM*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1999. - fa, bútor 39.
- Szerk.: Lovag Zsuzsa: *Az Iparművészeti Múzeum. (kézirat)*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1994. - Nr. SZ/18.
- a kiállítást rendezte: Batári Ferenc, Vadászi Erzsébet: *Historizmus és eklektika. Az európai iparművészet stíluskorszakai*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1992. - Nr. 52.

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum